رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی
دورهٔ ۹، شمارهٔ ۳۲، بهار ۱۴۰۰
ص ص : ۱۵۲-۱۳۹

ارائهٔ مدل پارادایمی مربیگری حرفه‌ای ورزش ایران

علیرضا زمانی [۱] – شهرام عروف زاد *[۲] – رسول نظری[۳] – احمدرضا موحدی [۴]
۱.دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشکدهٔ علوم ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران۲.استادیار مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی، دانشگاه فرهنگیان اصفهان، اصفهان، ایران ۳.دانشیار مدیریت ورزشی، دانشکدهٔ علوم ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران۴.استاد رفتار حرکتی، دانشکدهٔ تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

(تاریخ دریافت : ۱۳/ ۰۵ /۱۳۹۸ ، تاریخ تصویب : ۰۵/ ۱۲/ ۱۳۹۹)

چکیده

هدف تحقیق حاضر، ارائهٔ مدل پارادایمی مربیگری حرفه‌ای ورزش ایران بود. روش تحقیق از نوع داده‌بنیاد، و مشارکت‌کنندگان، بیست نفر از مربیان و ورزشکاران رشته‌های فوتبال، فوتسال، والیبال، هندبال، دوومیدانی، بدمینتون، بدنسازی، پرورش اندام، ژیمناستیک، کاراته و شنا بودند. مربیان دارای مدارک بین‌المللی و از نظر هم‌ردیفان سرآمد بودند و ورزشکارانی انتخاب شدند که در سطح ملی و بین‌المللی فعالیت داشتند. آنها به‌صورت هدفمند و گلوله‌برفی برای مصاحبه‌های عمیق و اکتشافی انتخاب شدند. مصاحبه‌ها تا زمان رسیدن به اشباع نظری ادامه پیدا کرد. اعتبار یافته‌ها از طریق استفاده از افراد آگاه و منابع مکتوب، انتقال‌پذیری نتایج پژوهش، استخراج حداکثری و غیرتکراری داده‌ها انجام گرفت. به‌منظور تجزیه‌وتحلیل داده‌ها از کدگذاری باز، محوری و انتخابی استفاده شد. یافته‌ها نشان می‌دهد که تعداد ۵۹۰ کد مفهومی با تعداد ۱۵۳ مؤلفه و ۴۵ مقولهٔ اصلی در قالب ابعاد شش‌گانه شامل عوامل علّی (۹)، عوامل زمینه‌ای (۸)، مقوله مرکزی (۱)، راهبردها (۷)، شرایط مداخله‌گر (۱۳) و پیامدها (۷) استخراج شد. می‌توان نتیجه گرفت مربی باید علاوه‌بر توسعهٔ عوامل فردی، به عوامل بین‌فردی و بافتی هم توجه کند و از دانش و هنر خود برای اجرای نقش‌ها، وظایف و فعالیت‌های متعددی که به عهده دارد، به‌نحو مطلوب استفاده کند.

واژه‌های کلیدی

ایران، داده‌بنیاد، مدل پارادایمی، مربیگری، ورزش.

* نویسنده مسئول : تلفن : ۰۹۱۳۱۲۸۱۸۱۶ Email:aroufzad@gmail.com

مقدمه

با وجود بررسی‌های زیادی که از جنبه‌های نظری و عملی به مربیگری در ورزش شده، اما باور عمومی مبین آن است که مربیگری در ورزش هنوز فاقد مبنای مفهومی است. شاید این امر تعجب‌آور نباشد، زیرا اجماع روشنی در مورد ماهیت خودمربیگری تاکنون به‌وجود نیامده است (۲۳). دیدگاه جدید مربیگری نشان می‌دهد مربیگری حوزه‌ای از ورزش است که توسط مربی ساخته می‌شود و شامل فعالیت‌هایی است که هدف آن، بهبود و ارتقای عملکرد است. با وجود این، مربیان تمایل دارند به این فرایند به‌صورت کاملاً متفاوتی نگاه کنند (۲۲). وقتی ماهیت مربیگری ورزش را در نظر می‌گیریم، نیاز داریم از لایه‌های مهارت‌ها و شایستگی‌های مورد نیاز و نحوهٔ تعامل آنها با هم و متعاقباً تأثیری که بر ورزشکار دارند، آگاهی داشته باشیم (۱۶). مربیگری اثربخش دارای سه مؤلفهٔ دانش مربیگری، بروندادهای ورزشکاران و بافت مربیگری است و مربیگری ورزش عبارت است از کاربرد دانش حرفه‌ای، بین‌فردی و درون‌فردی برای بهبود شایستگی، اعتمادبه‌نفس، کاراکتر و ارتباط در بافت‌های مربیگری ویژه. از طرفی مربیگری ورزشی فعالیتی اجتماعی است که شامل تعاملات افراد زیادی مثل مربیان، ورزشکاران، والدین، نهادهای اجتماعی، دولتی و سایر عوامل درگیر است (۹).

نتایج تحقیقات نشان می‌دهد مربیان عامل مهم در رشد ورزشکاران موفق‌اند. در نتیجه، برای مواجهه با چالش‌ها و رشد مداوم ورزشکاران، مربیان باید قابلیت‌های خود را افزایش و شایستگی‌های خود را به‌طور مداوم ارتقا دهند (۱۹). تحقیق چیو [1] و همکاران (۲۰۱۳) نشان داد مربی شایسته، شایستگی‌های درجشده در NASPE (اتحادیهٔ ملی ورزش و تربیت بدنی[2] ۲۰۰۵) را که شامل ۸ حوزهٔ استاندارد برای شایستگی مربی از جمله فلسفه و اخلاق، ایمنی و آسیب، آماده‌سازی بدنی، رشد و توسعه، یاددادن و ارتباطات، مهارت‌ها و تاکتیک‌های ورزشی، سازماندهی و اداره کردن، و ارزیابی است، دارد (۸).

مربی باید کیفیت‌هایی داشته باشد که سبب بروندادهای مربیگری موفقیت‌آمیز شود که شامل قابل احترام بودن، باملاحظه بودن، قابل پیش‌بینی بودن، باادب بودن، همدل و دوستانه بودن، مدیر بودن و ماهربودن است. مربی باید دقیق، باشخصیت، مهربان، عمل‌گرا، خوش‌برخورد، دلسوز، متمرکز بر مراجع، بزرگوار و باهوش باشد و درک بین‌فردی و سیاسی، انعطاف‌پذیری و خلاقیت داشته باشد. همچنین دارای مهارت برقراری رابطه و ارتباطات، سازماندهی، حل مسئله و ارزیابی خوب، سازگاری با موقعیت و گوش دادن بادقت و فعال باشد. کیفیت مورد نیاز مربیان را می‌توان به دو دستهٔ ابزاری و درونی تقسیم کرد. ویژگی‌های ابزاری را می‌توان به‌عنوان ویژگی‌هایی در نظر گرفت که بر جنبه‌های عملی و تکنیکی مربیگری تمرکز دارد (مثل داشتن صدای رسا، وقت‌شناسی، سازماندهی و داشتن ارتباطات قوی با ورزشکاران). ویژگی‌های درونی (ذاتی) می‌تواند به‌عنوان جنبه‌های ذهنی (اجتماعی، عاطفی و شناختی) مربیگری در نظر گرفته شود و شامل حس شوخ‌طبعی، گشودگی ذهنی، شکیبایی و توانایی ایجاد انگیزه است (۷). کریسفیلد[3] (۲۰۰۷) مهارت‌ها و کیفیت‌های زیربنایی مربیگری را توانایی برقراری ارتباطات مؤثر، توانایی ارائهٔ بازخورد به‌موقع و سازنده، برنامه‌ریزی خوب، تجزیه‌وتحلیل، ایجاد و حفظ محیط مربیگری ایمن، داشتن تفکر پژوهشی در کار مربیگری و داشتن انگیزش برای افزایش مهارت‌ها و دانش مربیگری ذکر کرد (۱۰). مربیان حرفه‌ای خودشان را افرادی مستقل، قابل اعتماد،

1. Chiu
2. National Association for Sport and Physical Education
3. Crisfield

پاسخگو، مشتاق، خود-منتقد[1] باثبات، خلاق و مقتدر می‌دانند (۷). یاد دادن مؤثر، برنامه‌ریز بودن، داشتن دانش ویژهٔ ورزش، هدف‌گزینی، ارتباطات بین‌فردی، رهبری، مراقبت کردن، توانایی تجزیه‌وتحلیل بصری تمرین، تخمین بروندادهای موردنظر، نظارت بر ورزشکاران، ارتباطات، سازماندهی، تطبیق برنامه‌های تمرین براساس قابلیت‌های ورزشکاران و مهارت‌های یاددادن تکنیکی قوی به‌عنوان ویژگی‌های مربیان بزرگ ذکر شده است (۲۶). محققان ورزشی ویژگی‌های کلیدی را که مربیان نخبه نمایش می‌دهند، تشریح کرده‌اند که شامل توانایی رشد روابط قوی، مثبت و باز با ورزشکاران (۲۴)، تعهد به یادگیری در طول عمر (۱۳)، توانایی منعطف بودن و انطباق در مواجهه با طیفی از سناریوها (۱۱) و توانایی یافتن عدم پیچیدگی در محیط پیش‌بینی‌ناپذیر (۱۷) است. خسروی‌زاده و همکاران (۱۳۹۸) توکل به خدا، ورزش جوانمردانه، میهن‌دوستی، صداقت، قانون‌پذیری، سلامت کار، انسجام و همدلی، امانتداری، شجاعت، شفافیت مالی و روابط سالم را به‌عنوان عامل‌های منشور اخلاقی مربیان شناسایی کردند (۳).

در مدل مربیگری کوته[2] و همکاران (۱۹۹۵) رقابت، تمرین، سازماندهی، ویژگی‌های شخصی مربی، ویژگی‌های ورزشکار و عوامل بافتی به‌عنوان شش مؤلفهٔ مربیگری ورزش ذکر شده است (۱۰). مدل آبراهام[3] و همکاران (۲۰۰۶) سه مؤلفهٔ کلیدی مربی (عوامل شخصی)، عوامل سهیم (عوامل اجتماعی) و بافت (عوامل موقعیتی) را در مربیگری ورزش دخیل می‌داند (۱۰).

بابازاده پهلوانلو و همکاران (۱۳۹۸) به این نتیجه رسیدند عوامل مؤثر بر توسعهٔ دانش و مهارت‌های کاربردی برای سطوح مربیگری در ایران شامل عوامل آموزشی، مدیریتی، دانش‌افزایی، ساختاری، نظارت و کنترل، تجهیزات و تکنولوژی، حقوقی، فردی، بومی‌سازی، تبلیغات و رسانه و استعدادیابی و پایه است (۱). جلالی و آقایی (۱۳۹۸) در ارزیابی عملکرد مربیان فوتبال تیم ملی به این نتیجه رسیدند که پنج مقولهٔ ویژگی‌های فنی، ویژگی‌های شخصیتی، ویژگی‌های اخلاقی و رفتاری، ویژگی‌های روان‌شناختی- ارتباطی و ویژگی‌های مدیریتی شاخص‌های ارزیابی عملکرد مربیان تیم‌های ملی فوتبال هستند (۲).

یکی از موضوعات مهم مربیگری ورزش، شناختی است که مربیان از بافت‌های مختلف و جوامع مختلف شرکت‌کنندگان در ورزش دارند (۲۰). شناخت نمونه‌های کار مربیگری سرآمد برای هریک از این جمعیت‌ها یک گام بحرانی در جهت ارتقای کیفیت مسیر شرکت‌کنندگان و سیستم مربیگری است. بافت[4] مربیگری عبارت از محیطی است که در آن مربیگری اجرا می‌شود و یک محیط نامشهود اجتماعی و شناختی عمل‌کننده بر کار مربیگری است (۲۲). از نگاه جمعیت‌شناختی، بافت ممکن است برحسب نوع ورزش، سطح رقابت و سن، جنسیت و وضعیت حرفه‌ای/غیرحرفه‌ای بودن ورزشکاران توصیف شود. از منظر عملکردی، یک بافت منحصربه‌فرد با تعدادی زیادی از عوامل مقایسه می‌شود که بر هر فرد درگیر در مربیگری تأثیر دارد. برای مثال، ویژگی‌های محیط فیزیکی (مثل شرایط آب‌وهوا)، متغیرهای پیش‌بینی‌ناپذیر (برای نمونه، عملکرد حریف در مسابقه) و همین‌طور عوامل تاریخی و فرهنگی (برای نمونه، سوابق تیم در رقابت‌ها، سنت‌های تیمی) ممکن است بر کار مربیگری تأثیر داشته باشد. شاید دلیل اینکه هنوز مربیگری به‌وضوح مورد اجماع قرار نگرفته، گستردگی حوزهٔ عمل آن در بافت‌های مختلف است (۱۴).

1. Self-criticism
2. Cote
3. Abraham
4. Context

لیل[1] (۲۰۰۲) چارچوبی مفهومی از مفاهیم مربیگری ورزشی ارائه داد که سه نوع مربیگری را خیلی شفاف‌تر کرد و عبارت‌اند از مربیگری شرکت‌کنندگان در ورزش (که با شروع فعالیت در ورزش و ارائهٔ مهارت‌های پایه مشخص می‌شود و مخصوص شرکت‌کنندگان تفریحی است)، مربیگری توسعه‌ای یا رشدی (که با یادگیری سریع مهارت‌ها و درگیرشدن با مسابقات ویژهٔ ورزش مشخص می‌شود) و مربیگری عملکرد (که با آمادگی نسبتاً شدید و درگیرشدن در مسابقات ورزشی به‌طور خاص همراه است). مربیان علاوه‌بر شناسایی تقاضاهای عملکرد محیط ورزش، لازم است تغییر نیازهای ورزشکاران در طول رشدشان از کودکی تا بزرگسالی را هم بدانند (۲۴).

مربیگری ورزش حوزهٔ تحقیقی نسبتاً جدید دانشگاهی است. در ۳۰ سال گذشته مدل‌های مفهومی متعددی براساس تحقیق در مورد گسترهٔ وسیعی از مربیان انجام گرفته است (۲۱). این مدل‌های مفهومی از چشم‌اندازهای تئوریک مختلفی شامل رهبری، خبرگی، رابطهٔ مربی-ورزشکار، انگیزه و آموزش ظهور کرده‌اند. روشن است این خطوط تحقیق برای درک پیچیدگی کار مربی مهم‌اند، اما تمرکز چارچوب‌های مفهومی روی یک جنبهٔ خاص از مربیگری، درک کلی ما از مربیگری را با باریک کردن دیدمان محدود می‌کند (۹).

پژوهش‌های قبلی از مربیگری در برخی حوزه‌های ورزش و مربیگری از جمله مربیگری حرفه‌ای ورزش غفلت کرده‌اند. نگاه کل‌نگر به ما کمک می‌کند به‌غیر از مؤلفه‌هایی که به خود مربی مربوط است، سایر مؤلفه‌های مرتبط با مربیگری حرفه‌ای ورزش را هم در نظر بگیریم. از طرفی مدلی که نگاه کل‌گرایانه به مربیگری ورزش داشته باشد و همزمان مؤلفه‌های مختلف دخیل در مربیگری را در نظر گرفته باشد، هنوز در ایران ارائه نشده است. معدود مدل‌هایی که تا حدی نگاه کل‌گرایانه دارند یا حتی ندارند هم براساس پژوهش‌های انجام‌گرفته در آمریکا و اروپا تهیه شده‌اند که شکاف بزرگی در سایر محیط‌های ورزشی محسوب می‌شوند. در این راه استفاده از رویکرد بومی و دانش موجود مربیان و دیدگاه ورزشکاران و شرکت‌کنندگان در ورزش می‌تواند مؤلفه‌هایی را مشخص کند که شاید در سایر مدل‌های مربیگری که همگی در خارج از کشور تدوین شده‌اند، به آنها اشاره نشده است. بر این اساس، محققان قصد دارند مدل پارادایمی مربیگری حرفه‌ای ورزش ایران را ارائه دهند و مقوله‌های سهیم در آن را مشخص کنند.

نتایج این پژوهش به مربیان و دست‌اندرکاران آموزش مربیان کمک می‌کند بر عوامل دخیل در مربیگری حرفه‌ای ورزش تمرکز کنند. این عوامل شامل موارد و حوزه‌های مختلف و متنوعی‌اند که هر کدام به‌نوعی در موفقیت مربیان اثرگذارند و موجب رشد و بالیدگی آنها می‌شوند. از طرفی به مربیان حرفه‌ای این آگاهی را می‌دهد که عوامل علّی و زمینه‌ای مربیگری حرفه‌ای ورزش را بشناسند و آنها را توسعه دهند و در مورد عوامل مداخله‌گر در کارشان بیشتر توجه کنند.

روش‌شناسی پژوهش

از آنجا که پژوهش حاضر بر شکل‌دهی چارچوب مفهومی یا تدوین تئوری تأکید و نیاز به آشکارسازی دانش ضمنی خبرگان در این حوزه دارد، از راهبرد نظریهٔ داده‌بنیاد استفاده شده است. به‌طور کلی هدف از انتخاب یک مورد یا موارد در پژوهش کیفی، فهم عمیق‌تر پدیده‌های مورد بررسی و در اغلب موارد، کشف نظریه‌هاست و نه تعمیم از نمونه به جامعه (۴). نمونه‌گیری این تحقیق مطابق با روش‌های کیفی، نمونه‌گیری هدفمند محسوب می‌شود. مشارکت‌کنندگان پژوهش شامل تمامی مربیان ورزش و

1. Lyle

ورزشکاران حرفه‌ای مرد و زن کشور در سال ۱۳۹۷ بودند که در رشته‌های فوتبال، فوتسال، والیبال، هندبال، دوومیدانی، بدمینتون، بدنسازی، پرورش اندام، ژیمناستیک، کاراته و شنا فعالیت داشتند. برای انتخاب نمونهٔ آماری از روش انتخاب نمونهٔ هدفمند با استفاده از راهبرد انتخاب گلوله‌برفی استفاده شد. برای مربیان مشمول در این تحقیق داشتن حداقل ۱۰ سال سابقهٔ مربیگری، کارت مربیگری در سطح بین‌المللی، سطح عملکرد، تحصیلات مرتبط با تربیت بدنی و پیشنهادهای هم‌ردیفان خبره، و برای ورزشکاران هم حداقل ۱۰ سال سابقهٔ ورزش کردن به‌طور مداوم و/یا تجربهٔ ورزش در سطوح ملی و بین‌المللی در نظر گرفته شد. به‌دلیل اینکه هدف، ارائهٔ الگوی مربیگری حرفه‌ای ورزش ایران است، لازم است از مربیان و ورزشکاران در رشته‌های مختلف ورزش در سطح حرفه‌ای (انفرادی و تیمی) استفاده شود. پس از بیان اهداف پژوهش، تمامی شرکت‌کنندگان با رضایت آگاهانه در این مطالعه شرکت کردند. به آنها اطمینان داده شد که هنگام انتشار نتایج تمامی اطلاعات فردی محرمانه باقی خواهد ماند و بر خروج آزادانه در هر مرحله از مطالعه به‌دلیل عدم تمایل به ادامه همکاری تأکید شد.

ابزار تحقیق در این پژوهش، سؤالات نیمه‌ساختاریافته بود که توسط محقق برای ایجاد فضای فکری مرتبط با موضوع تدوین شید و به‌صورت مصاحبهٔ عمیق با شرکت‌کنندگان انجام گرفت. سؤالات ابتدا به‌صورت کلی عنوان می‌شد و بعد برای کشف زوایای نهفتهٔ نظریات، پرسش‌های احتمالی از بین پاسخ‌های مصاحبه‌شوندگان استخراج و مورد بحث قرار می‌گرفت. بعد از هر مصاحبه (چه به‌صورت نوشتاری و چه به‌صورت صوتی) مصاحبه‌ها پیاده‌سازی شد. مصاحبه‌ها تا زمان رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. تمامی مصاحبه‌ها با کسب اجازه، رضایت آگاهانه، حفظ گمنامی، محرمانه بودن اطلاعات و تعهدات اخلاقی ضبط شد. مدت زمان هر مصاحبه به‌طور متوسط ۶۰ دقیقه انجام گرفت. اشباع نظری پس از مصاحبه با ۱۷ نفر حاصل شد، اما برای اطمینان بیشتر، ۳ مصاحبهٔ دیگر نیز انجام گرفت که تجزیه‌وتحلیل آنها موجب ایجاد کد مفهومی جدیدی نشد.

برای تجزیه‌وتحلیل داده‌ها از سه مرحلهٔ کدگذاری باز، انتخابی و محوری استفاده شد. در کدگذاری باز، پس از پیاده‌سازی هر مصاحبه،کدهای مفهومی از مصاحبه‌ها استخراج شد. در مرحلهٔ کدگذاری محوری، کدهای مفهومی در قالب مفاهیم مشابه قرار گرفت و به هر گروه یک برچسب یا مؤلفه زده شد و از تمامی مؤلفه‌ها، مقوله‌های اصلی استخراج شد. در مرحلهٔ کدگذاری انتخابی، براساس مدل پارادایمی استراوس و کوربین، مقوله‌های استخراج‌شده در قالب عوامل علی تأثیرگذار بر پدیده، عوامل زمینه‌ای که پدیده در آن قرار دارد که بر راهبردها اثرگذار است، عوامل مداخله‌گر که به پدیده تعلق دارند و بر راهبردها اثر می‌گذارند، راهبردهای ایجادشده، پیامدهای حاصل از راهبردها و همچنین مقوله‌های مرکزی یا محوری در مدل پارادایمی قرار گرفت.

بدون دقت علمی، پژوهش (کمی یا کیفی) مطلوبیت خود را از دست می‌دهد. روش‌هایی برای افزایش مقبولیت تحقیق پیشنهاد شده که شامل منابع متعدد، تحلیل‌گران متعدد و روش‌های متعدد است (۵). به‌منظور ممیزی پژوهش حاضر از چند راهبرد استفاده شد. باورپذیری[1] به این معناست که آیا یافته‌های تحقیق برای محقق باورپذیر است یا نه (معادل روایی درونی است). برای باورپذیری یکی از مصاحبه‌ها بعد از یک ماه دوباره کدگذاری و نتایج با

1. Credibility

ضریب اسکات[1]مقایسه شد که ضریب به‌دست‌آمده ۰/۸۵ بود و نشان از قابلیت اتکا و باور نتایج دارد. انتقال‌پذیری[2] که معادل روایی بیرونی است یعنی اینکه آیا انتقال استنباط از یک بستر به بستر دیگر وجود دارد. به‌منظور افزایش قابلیت انتقال داده‌ها از حضور هر دو جنس استفاده و سعی شد که حتی‌الامکان از لحاظ سن، رشته و سطح تحصیلات متفاوت باشند. اتکاپذیری[3]به معنی این است که آیا اگر فرد دیگری کدگذاری را انجام دهد، به همین یافته‌ها می‌رسد یا نه. ازاین‌رو برای اتکاپذیری از یکی از استادان درخواست شد یکی از مصاحبه‌ها را مجدد کدگذاری کنند تا مشخص شود آیا نتایج یکسان به‌دست آمده است. در نهایت تأییدپذیری[4]میزانی است که یافته‌های پژوهشی تأییدپذیر است یا به‌عبارتی آیا واقعاً یافته‌ها از دل داده‌ها به‌دست آمده است یا نه (۵). برای تأییدپذیری ۳نفر صاحب‌نظر کدها، یافته‌ها و مدل را بررسی کردند و تمامی مراحل به‌صورت جز به‌جز ارائه شد تا متخصصان خبره نظرشان را در مورد مدل ارائه کنند، که همگی مدل را تأیید کردند. شایان ذکر است روش کدگذاری در پژوهش حاضر به‌صورت دستی انجام گرفت.

یافته‌ها

در مرحلهٔ کدگذاری باز تعداد ۵۹۰ کد مفهومی در مصاحبه‌ها شناسایی و ویژگی‌ها و ابعاد آنها در داده‌ها کشف و از مصاحبه‌ها استخراج گشد (جدول ۱).

جدول ۱. نمونه‌ای از مفاهیم استخراج‌شده و کدهای مفهومی در کدگذاری باز

مفاهیم استخراج‌شده	کد مفهومی
دانش شرط اصلی برای مربیگری است و اگر مربی دانش تئوریک و عملی لازم در رشتهٔ ورزشی تخصصیشو نداشته باشه هرچند از جنبه‌های دیگه هم عالی باشه بازم نمی‌تونه رسالتشو خوب انجام بده	۱. دانش مربیگری ۲. دانش تئوریک ۳. دانش عملی
علاوه بر اینکه مربی باید دانش کافی برای مربیگری داشته باشه لازمه ویژگی‌های مثبتیم داشته باشه و از لحاظ شخصیتی، روانی و اجتماعی هم در سطح بالایی باشه و در جامعه یک وجهه موجه داشته باشه	۱. داشتن ویژگی‌های مثبت ۲. ویژگی‌های شخصیتی ۳. ویژگی‌های روانی ۴. ویژگی‌های اجتماعی
هدف هر فرد برا شرکت در ورزش فرق می‌کنه بعضیا میخوان تکنیکای یه ورزشو یاد بگیرن بعضیا میخوان بدنشونو قویتر کنن و بعضیا میخوان وزن کم کنن	۱. هدف شرکت‌کنندگان در ورزش ۲. یادگیری تکنیک‌های ورزشی ۳. کاهش وزن
صرف داشتن کارت مربیگری سطح بالا نشون نمی‌ده که اون فرد مربیه سطح بالاییه و لازمه استانداردهایی برای شغل مربیگری تعریف بشه. لازمه یه پایگاه داده‌ها وجود داشته باشه تا مشخصات کلیهٔ مربیای ورزش کشور در اون جمع‌آوری و بعد از اطلاعات اون برای اهداف مختلف استفاده بشه	۱. داشتن کارت مربیگری ۲. مشخص‌کردن استانداردهای شغلی مربیگری ۳. ایجاد پایگاه داده‌ها برای ثبت مشخصات کلیهٔ مربیان
داشتن تجهیزات مناسب یکی از ملزومات تمرینه و اگه این وسایل در دسترس مربیا نباشن نمی‌تونن آموزش خوبی ارائهٔ بدن کیفیت سالن می‌تونه بر کیفیت کار مربی تاثیر بذاره. اگه اصطکاک کف سالن زیاد باشه تو شیرجه‌زدن می‌تونه باعث ایجاد آسیب بازیکنان بشه.	۱. تجهیزات مناسب ۲. کیفیت تأسیسات ورزش

در مرحلهٔ کدگذاری محوری برای هر دسته از کدهای مفهومی یک مؤلفه در نظر گرفته شد و مؤلفه‌ها به‌طور نظام‌مند بهبود یافتند و با کدهای مفهومی پیوند داده شده و در نهایت تعداد ۱۵۳ مؤلفه شناسایی شد. در مرحلهٔ

1 . Scott
2. Transferability
3. Dependability
4. Confirmability

کدگذاری انتخابی، فرایند یکپارچه‌سازی و بهبود مقوله‌ها صورت گرفت و براساس مولفه‌ها، تعداد ۴۵ مقوله استخراج شد (جدول ۲).

جدول ۲. مقوله‌های استخراج‌شده از مولفه‌ها

مولفه‌ها	مقوله‌ها
دانش مربیگری، دانش تئوریک، دانش عملی، قابلیت انتقال دانش به شاگردان، فلسفهٔ مربیگری، عشق به کار مربیگری، داشتن تفکر هنرمندانه، باورها و ارزش‌های مرکزی، ویژگی‌های مربی، ویژگی‌های شخصی، ویژگی‌های روانی، ویژگی‌های اجتماعی.	عوامل فردی
مهارت‌های مربیگری، مهارت فنی-آموزشی، مهارت انسانی-ارتباطی، مهارت ادراکی-رهبری، مهارت سیاسی، روابط اجتماعی، رابطه با ورزشکاران، رابطه با همکاران، رابطه با رسانه‌ها، رابطه با ذی‌نفعان، رفتارهای مربیگری، رفتارهای هدایتی-اجتماعی، رفتارهای حمایتی-فرهنگی، رفتارهای ویژهٔ مربی.	عوامل بین‌فردی
شاگردان، ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شاگردان، ویژگی‌های فرهنگی شاگردان، ویژگی‌های اجتماعی شاگردان، هدف ورزش، هدف قهرمانی، هدف درمانی و بازتوانی، هدف تفریح و لذت بردن، هدف افزایش آمادگی جسمانی، سطح رقابت، سطح رقابت محله‌ای، منطقه‌ای، استانی و کشوری، سطح حرفه‌ای یا غیرحرفه‌ای، سطح تیم‌های پایه یا بزرگسالان.	عوامل بافتی
ایجاد یک مرکز کشوری و دائمی در کشور برای پیشبرد فعالیت‌های مربیگری، تدوین استانداردهای شغلی برای مربیان ورزش در حوزه‌های مختلف، تهیه و به‌روزرسانی پایگاه داده‌ها مخصوص مربیان ورزش کشور، تلاش برای اعزام مربیان به سایر کشورها در رشته‌هایی که کشورمان پتانسیل این کار را دارد.	ایجاد مرکز مربیگری ورزش کشور
یادگیری مداوم، داشتن تحصیلات مرتبط با ورزش، داشتن تحصیلات عالیه، شرکت در دوره‌های دانش‌افزایی مربیگری، پیگیری اخذ کارت مربیگری سطح بالا، کارآموزی، به‌عنوان دستیار در کنار مربیان باتجربه کار کردن، گرفتن مشورت از مربیان باتجربه، داشتن ارتباطات خوب با مربیان باتجربه، داشتن روحیهٔ پژوهشگری، بلد بودن زبان انگلیسی، مطالعهٔ مقالات مرتبط با رشتهٔ ورزشی تخصصی، انجام کار پژوهشی در حوزهٔ مربیگری خود.	پیگیری تعالی در مربیگری ورزش
تمرین، آموزش تکنیک، آشنا بودن و استفاده از روش‌های آموزش مختلف در آموزش تکنیک متناسب با شاگردان، اصلاح تکنیک، ارائهٔ بازخوردهای مناسب برای اصلاح تکنیک، آشنا بودن با تاکتیک‌های ورزش، آموزش تاکتیک‌های مقدماتی و پیشرفته ورزش، افزایش آمادگی جسمانی عمومی شاگردان، افزایش آمادگی جسمانی تخصصی شاگردان، ارتقای نقاط ضعف آمادگی جسمانی شاگردان.	موقعیت تمرین
آمادگی لجستیک برای مسابقه، آمادگی بدنی برای مسابقه، آمادگی روحی و روانی برای مسابقه، تنظیم فهرست بازیکنان برای مسابقه، مهیاکردن محل مسابقه در شرایط میزبانی، مهیاکردن مقدمات و ملزومات سفر برای مسابقات خارج از خانه، راهبرد، تاکتیک، رسیدن به هدف مدنظر ورزشکار یا تیم، پیروزی در مسابقه، کسب مقام و دستیابی به سطوح بالاتر رقابت، تجزیه‌وتحلیل ورزشکار یا تیم حریف، انتخاب تاکتیک مناسب برای هر مسابقه، داشتن تاکتیک‌های جایگزین برای شرایطی که تاکتیک اول توسط حریف خنثی می‌شود، انتخاب بازیکنان متناسب با مسابقه، استفاده از تعویض‌های مناسب، استفاده از زمان استراحت به‌موقع و استفاده از تاکتیک مناسب در برابر هر یک از حریفان، نتیجه‌گرایی، رسیدن به هدف مدنظر ورزشکار یا تیم، پیروزی در مسابقه، کسب مقام، دستیابی به سطوح بالاتر رقابت.	موقعیت مسابقه
مدیریت، برنامه‌ریزی، برنامه‌ریزی برای یک جلسه، هفته، ماه، فصل، سال یا چند سال، به‌کارگیری و انتخاب ورزشکاران، دستیاران و کادر پشتیبانی تیم، سازماندهی، مشخص کردن وظایف و مسئولیت‌های بازیکنان و همکاران، آرایش بازیکنان در تمرین، آرایش وسایل و تجهیزات مورد استفاده در تمرین، هدایت، نظارت و بازبینی مداوم عملکرد ورزشکاران و همکاران، استفاده از قدرت در هدایت ورزشکاران و همکاران، نظارت بر اجرای مقررات توسط ورزشکاران و همکاران، ارزیابی، تعیین و سنجش استاندارد عملکرد ورزشکاران، تعیین و سنجش استانداردهای اخلاقی و رفتاری برای ورزشکاران، تعیین و سنجش میزان دستیابی به استانداردهای مشخص‌شده، مشخص کردن نقاط قوت و ضعف و اصلاح نقاط ضعف.	مدیریت
معلمی، آموزش ویژهٔ ورزش، تمرین دادن ورزشکاران، رشد کل‌گرایانهٔ ورزشکار یا تیم از جنبه‌های شناختی، عاطفی و روانی، شناسایی و برآورده کردن نیازهای ورزشکار یا تیم، نقش بدنساز، نقش مشاور، نقش فنی،	نقش مربی

نقش مددکار اجتماعی، نقش متخصص تندرستی، نقش الگوی اخلاقی، داشتن سیما و تیپ بدنی مناسب، رفتار و اخلاق مناسب در محیط ورزش و اجتماع، عدم اشتهار به موارد منفی در جامعه، شهروند خوب بودن، الگو بودن از هر نظر برای ورزشکاران.	
انگیزهٔ شاگردان، نیازهای شاگردان، فشارهای والدین، فشارهای مدیران و مسئولان، حمایت یا فشارهای هواداران، همکاری و همدلی همکاران و کادر فنی، رابطهٔ خوب کادر فنی با هم و با کلیهٔ شاگردان، رابطهٔ خوب با رسانه‌ها، سطح مهارتی حریفان، شیوهٔ بازی حریف و رعایت بازی جوانمردانه توسط آنها، عدالت داوران، تبحر داوران.	عوامل انسان‌افزاری
تجهیزات مناسب و استاندارد از جمله توپ و وسایل مورد نیاز برای اجرای ورزش، وجود تأسیسات مناسب برای اجرا و تمرین ورزش از جمله سالن تمرینی، سالن تمرین با وزنه، زمین چمن و فضاهای باز؛ استاندارد بودن امکانات داخل تأسیسات مثل نور، کف، تهویه.	عوامل سخت‌افزاری
تأثیرگذاری عوامل محیطی بر اجرای ورزش مثل آلودگی هوا، ترافیک؛ تأثیرگذاری شرایط جوی مثل باد، باران یا نور خورشید بر اجرای ورزش، فرهنگ جامعه، فرهنگ تیمی یا ورزش، موضوعات ایمنی در ورزش، امنیت در اماکن ورزشی	عوامل محیطی

مقوله‌های استخراج‌شده از مؤلفه‌ها، مدل پارادایمی را تشکیل داد. در ادامه پس از ارائهٔ مدل مفهومی پژوهش حاضر در شکل ۱، به تشریح هر یک از مؤلفه‌ها و کارکرد الگوی تدوین‌شده پرداخته شده است.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر به ارائهٔ مدل مربیگری حرفه‌ای ورزش ایران پرداخت. برای این منظور از روش داده‌بنیاد برای ارائهٔ الگو استفاده شد و مدل ارائه از فرایندهای کدگذاری ناشی از مصاحبه با نخبگان به‌دست آمد. نتایج تحلیل داده‌های کیفی حاصل از مصاحبه‌ها، ارائهٔ مدل پارادایمی مربیگری حرفه‌ای ورزش ایران با تعداد ۵۹۰ کد مفهومی، ۱۵۳ مؤلفه و ۴۵ مقولهٔ اصلی در قالب ابعاد شش‌گانه شامل عوامل علی (۹)، عوامل زمینه‌ای (۸)، مقوله مرکزی (۱)، راهبردها (۷)، شرایط مداخله‌گر (۱۳)، پیامدها (۷) بود.

در مربیگری حرفه‌ای ورزش عوامل مختلفی نقش دارند که نقش بعضی از این عوامل مستقیم و نقش برخی غیرمستقیم است. این عوامل عبارت‌اند از عوامل علّی که بر مقولهٔ محوری و پدیدهٔ اصلی مستقیماً تأثیر می‌گذارند؛ عوامل زمینه‌ای که عوامل و بسترهایی هستند که پدیدهٔ اصلی در آن قرار دارند و بر راهبردها تأثیرگذارند؛ راهبردها همان کنش‌ها با برهم‌کنش‌های خاصی که از پدیدهٔ محوری منتج می‌شود و همان استراتژی‌هایی است که در پاسخ به پدیدهٔ اصلی اتخاذ می‌شود؛ عوامل مداخله‌گر که شرایط زمینه‌ای عمومی‌اند که بر راهبردها اثرگذارند و پیامدها که خروجی‌های حاصل از انتخاب راهبردها هستند و نتایج ناشی از راهبردها می‌باشند. مقوله‌های مرکزی یا محوری که صورت‌های ذهنی از پدیدهٔ اصلی که اساس پژوهش است.

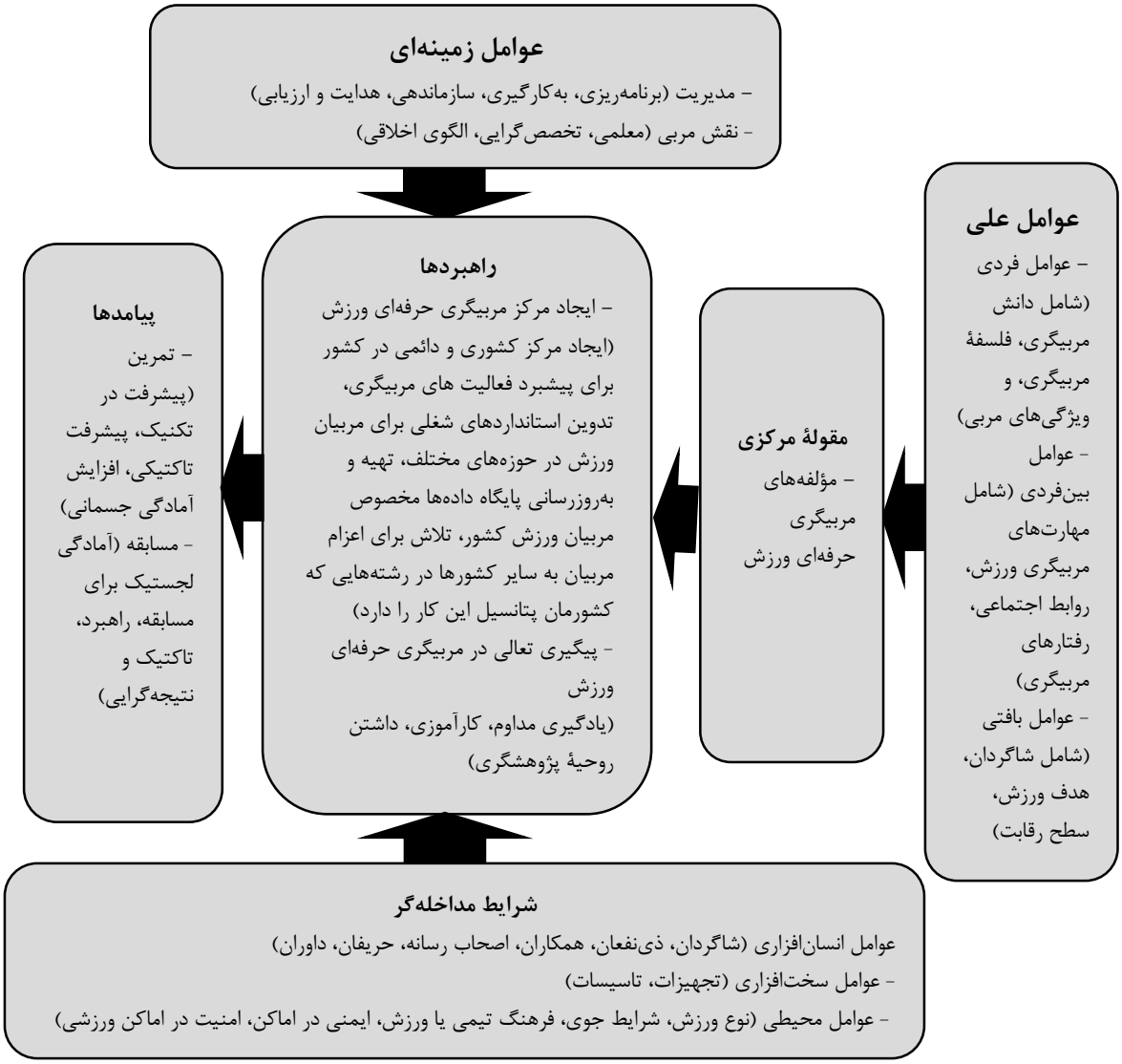

شکل ۱. مدل پارادایمی مربیگری حرفه‌ای ورزش ایران

عوامل علّی مربیگری حرفه‌ای ورزش شامل سه عامل فردی، بین‌فردی و بافتی بود. عامل درون‌فردی به مواردی اشاره دارد که نیاز است مربیان بر روی آنها بازتاب[1] کنند. بازتاب شامل داشتن قابلیت خود-توسعه‌ای حرفه‌ای خودکار از طریق خودآموزی منظم است و مربی باید آنها را رشد دهد (۷) و در سه گروه دانش مربیگری، فلسفهٔ مربیگری و ویژگی‌های مربی قرار گرفت. از منظر شرکت‌کنندگان دانش مربیگری به‌مثابهٔ خبرگی مربی در کار مربیگری بود که مربیان از آن به‌منظور تمرین دادن ورزشکاران برای رشد تکنیکی، افزایش مؤلفه‌های آمادگی جسمانی و موفقیت ورزشکاران استفاده می‌کنند و در مدل کوته و گیلبرت (۲۰۰۹) هم دانش یکی از سه مؤلفهٔ اصلی است (۹). فلسفهٔ مربیگری به‌عنوان بنیاد کاری و تمایل و عشق به کار مربیگری از آن یاد شد. شرکت‌کنندگان ذکر کردند فلسفهٔ مربیگری زیربنای همهٔ کارهایی است که مربی انجام می‌دهد و نه‌تنها شامل اهداف، اقدامات و ارزش‌ها، بلکه یک رویکرد مربیگری است که زیربنای کیفیت‌ها و مهارت‌های شخصی را توصیف می‌کند که در چند مطالعه

1. Reflect

هم به این مورد تأکید شده است (۱۰، ۸، ۳). ویژگی‌های مربیان در سه گروه شخصی، روانی و اجتماعی قرار گرفتند. ویژگی‌های شخصی به مواردی مربوط بود که مربی برای کار متعهدانه و دشوار مربیگری باید این ویژگی‌ها را داشته باشد که معادل ویژگی‌های ابزاری کاسیدی و همکاران (۲۰۰۹) است (۷). ویژگی‌های روانی شامل مؤلفه‌های روانی بود که مربیان باید در تمرین و مسابقه آنها را مدیریت و حفظ کنند، چراکه شرایط روانی مربی تأثیر مستقیمی بر ورزشکاران دارد و شامل ثبات هیجانی و هوش هیجانی بالا، داشتن اعتمادبه‌نفس بالا و اضطراب کم بود. ویژگی‌های اجتماعی در همهٔ عرصه‌هایی که انسان‌ها با هم مراوده دارند یا کار می‌کنند و مربیگری حرفه‌ای ورزش هم از جملهٔ آنهاست، یک مؤلفهٔ اجتناب‌ناپذیر و شامل شنونده خوب بودن، تعامل و برقراری رابطهٔ مثبت با دیگران است که با چندین مطالعه همسو هستند (۷، ۶).

عوامل بین‌فردی شامل سه مقولهٔ مهارت‌های مربیگری، روابط اجتماعی و رفتار مربیگری و عواملی است که مربی در مربیگری حرفه‌ای ورزش با سایر افراد به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم با آنها تعامل دارد. مربیگری در خلأ انجام نمی‌گیرد، بلکه در تعامل و رابطه با سایر افراد انجام می‌پذیرد و همانند هر شغل یا کار دیگری به یک سری مهارت و شایستگی‌ها نیاز دارد. این مهارت‌ها شامل مهارت‌های فنی-آموزشی، مهارت‌های انسانی-ارتباطاتی، مهارت‌های ادراکی-رهبری و مهارت‌های سیاسی بود. مربیان از این مهارت‌ها برای برقراری رابطه با گروهی از افراد از جمله ورزشکاران، همکاران، هواداران، رسانه‌ها و ذی‌نفعان استفاده می‌کنند. آنها رهبرانی هستند که برای اینکه بازیکنانشان رفتار درستی داشته باشند، هم از تشویق و هم تنبیه استفاده می‌کنند و در کنار این رفتارهای مربیگری سعی دارند خودشان از رفتارهای منفی اجتناب کنند که در مطالعات دیگر هم به این مورد اشاره شده است (۲۵، ۱۹، ۱۰، ۸، ۱). مهارت‌های سیاسی شامل داشتن شبکه‌های ارتباطی، رابطه با مدیران، افراد صاحب‌نفوذ و تأثیرگذاری و نفوذ بر دیگران بود. مربیان و ورزشکاران در سطح ملی از این مهارت به‌عنوان یکی از نقاط قوت مربیان اسم بردند (۱۶، ۱۵).

عوامل بافتی نشان داد مربیان با افراد متنوعی کار می‌کنند که اهداف متفاوتی دارند و هر گروه خواسته‌ها و نیازهای خود را دارند و هدف خاصی را دنبال می‌کنند که مربیان باید آنها را برآورده سازند. هدف ورزش می‌تواند قهرمانی، تفریحی، درمانگری، ماجراجویی، تناسب‌اندام یا سلامتی باشد. سطح رقابت می‌تواند تفریحی، غیرحرفه‌ای و قهرمانی یا حرفه‌ای باشد یا اصلاً افراد به‌دنبال رقابت نباشند، بلکه برای تفریح و سرگرمی در ورزش شرکت می‌کنند که همسو با چارچوب مفهومی لیل (۲۰۰۲) است (۲۴).

در این مطالعه دو مقولهٔ راهبردی ایجاد مرکز مربیگری حرفه‌ای ورزش کشور و پیگیری تعالی در مربیگری حرفه‌ای ورزش مشخص شد. مصاحبه‌شوندگان اظهار داشتند نیاز است یک مرکز دائمی در کشور برای پیشبرد فعالیت‌های مربیگری حرفه‌ای ورزش راه‌اندازی شود تا این شغل ساختار رسمی‌تری به خود بگیرد و به‌عنوان یک شغل مطرح شود. تدوین استانداردهای شغلی برای مربیگری حرفه‌ای ورزش به‌طور عام و تخصصی در رشته‌های مختلف می‌تواند به پیشرفت این شغل کمک کرده و آن را ساماندهی کند. آنها اظهار داشتند نبود یک پایگاه داده‌ها از مربیان ورزش کشور کاملاً محسوس است و این مسئله سبب شده است تا پتانسیل فعلی این حرفه مشخص نباشد. رشد و تعالی در مربیگری شامل سه مفهوم یادگیری مداوم، کارآموزی و داشتن روحیهٔ پژوهشگری بود. مشارکت‌کنندگان عنوان کردند رشد مداوم مربیان حرفه‌ای ورزش، کلید بقا و بهبود کیفیت مربیگری و حرفه‌ای‌گری است که یادگیری در مرکز آن قرار دارد و یادگیری مداوم از طریق شرکت در

کلاس‌های مربیگری، کارگاه‌ها، کنفرانس‌ها و جلسات با سایر مربیان به‌دست می‌آید که مطابق با نظریهٔ یادگیری در طول عمر جارویس (۲۰۰۹) است (۱۲، ۱۳). کارآموزی به شاگردی پیش مربیان باتجربه، شرکت در تمرینات سایر مربیان و به‌ویژه مربیان خبره به‌عنوان مشاهده‌کننده، و دستیار مربیان سطح بالا بودن اشاره داشت. مشاهدهٔ مربیان باسابقه و باتجربه بودن، در کنار مطالعه و تحصیل علوم مرتبط می‌تواند روند رشد و تعالی مربی را تسریع کند که همسو با یافته‌های کلی و همکاران (۲۰۱۸) است (۱۶). داشتن روحیهٔ پژوهشگری شامل تسلط به زبان انگلیسی، مطالعهٔ مقالات روز مرتبط با حوزهٔ مربیگری، استفاده از نتایج مقالات در کار مربیگری چه از لحاظ فنی و چه از لحاظ موارد غیرفنی مثل روان‌شناسی و موارد مرتبط با ویژگی‌های ورزشکاران در یک نوع ورزش خاص است.

سه عامل انسان‌افزاری (شاگردان، ذی‌نفعان، دستیاران، اصحاب رسانه، حریفانو هواداران)، سخت‌افزاری (سالن‌ها و اماکن ورزشی، تجهیزات و ملزومات مناسب) و محیطی (تغییرات اقلیمی، آلودگی هوا، ایمنی در اماکن ورزشی و امنیت در اماکن ورزشی) به‌عنوان مقوله‌های مداخله‌گر در مربیگری حرفه‌ای ورزش ذکر شدند. تمامی افرادی که با مربی درگیرند، این پتانسیل را دارند که در کار او تداخل ایجاد کنند. ورزشکاران با نداشتن یا کمبود انگیزه، داشتن روابط نامناسب با همدیگر و نداشتن تمرکز به علل مختلف می‌توانند در کار مربی مداخله کنند. ذی‌نفعان از جمله مدیران و از طرفی هواداران هم می‌توانند با ایجاد فشار بر روی مربیان، کار او را دچار اختلال کنند. همچنین دستیاران مثل مربیان بدنساز هم می‌توانند با عدم انجام درست وظایفشان مثل آماده نبودن تیم در موعد مقرر سبب ایجاد تداخل در کار مربی شوند. در دنیای امروز رسانه‌ها نقش مهمی در ورزش‌ها دارند و می‌توانند با فعالیت‌های مختلف رسانه‌ای یا از مربی حمایت کنند یا تمرکز او را بر هم بزنند. در فضای رقابت، هم داوران و هم حریفان این قابلیت را دارند که با نوع بازی یا قضاوت، مشکلاتی را برای مربیانِ مقابل، ایجاد کنند.

مقولهٔ سخت‌افزاری به فضای فیزیکی اجرای ورزش و تجهیزات و وسایل و ملزومات مورد نیاز اجرای یک ورزش اشاره دارد. این مقوله شامل استاندارد بودن و ایمن بودن محل و وسایل و تجهیزات کار است. وجود توپ و سایر ملزومات و همچنین کفش استاندارد و مناسب از نیازهای اولیهٔ اجرای یک ورزش ذکر شد که در کیفیت کار مربی می‌تواند تأثیر زیادی داشته باشد.

از دید مصاحبه‌شوندگان محیط ورزش شامل نوع ورزش (تیمی یا انفرادی بودن ورزش)، شرایط جوی، فرهنگ ورزش یا تیم، موضوعات ایمنی و امنیت در اماکن ورزشی بود که تأثیر زیادی بر مربیگری ورزش دارد. شرکت‌کنندگان اظهار داشتند مربیان به‌طور مداوم باید محیط تمرین را با نیازهای شاگردان تطبیق دهند. در این میان، آنچه بر کار مربی تأثیرگذار است، شرایط و افرادی است که می‌توانند بر ورزش تأثیرگذار باشند. آنها می‌توانند خارج از کنترل (مثل شرایط آب‌وهوایی، ترافیک) یا قابل کنترل (فرهنگ تیمی و امنیت) باشند که مربی باید آنها را هم در نظر بگیرد.

دو مقولهٔ زمینه‌ای مدیریت و نقش مربی برای مربیگری حرفه‌ای ورزش ذکر شد. مربی باید همانند یک مدیر عمل کند و تمامی فعالیت‌های یک مدیر اعم از برنامه‌ریزی، به‌کارگیری، سازماندهی، هدایت و ارزیابی را اجرا کند که متناظر با برخی مطالعات است (۲۳، ۸). نقش مربی شامل نقش معلمی، نقش تخصص‌گرایی و نقش الگوی رفتاری بود. مشارکت‌کنندگان نقش‌های مختلفی را برای مربیان حرفه‌ای ورزش پیشنهاد کردند، اما بیشتر آنها موافق بودند مشهودترین نقش مربیان، نقش معلمی است. مربی به ورزشکاران جنبه‌های تکنیکی، تاکتیکی یا دانش در مورد

جنبهٔ خاص از آن ورزش را آموزش می‌دهد و در کنار آن، مهارت‌های زندگی را نیز به شاگردان یاد می‌دهد. نقش تخصص‌گرایی شامل بدنساز، مشاور، فنی، مددکار اجتماعی و متخصص تندرستی بود. شرکت‌کنندگان اذعان داشتند مربیان فقط معلم نیستند، بلکه افرادی هستند که به‌عنوان یک مدل یا الگوی رفتاری برای ورزشکاران عمل می‌کنند. این الگو می‌تواند اخلاقی، اجتماعی، تحصیلی، بدنی و ... باشد (۲۶، ۱۸).

دو پیامد مربیگری حرفه‌ای ورزش شامل تمرین و مسابقه بود. همهٔ شرکت‌کنندگان به تمرین به‌عنوان یک مؤلفهٔ حیاتی مربیگری اشاره داشتند و با این امر موافق بودند که تمرین عبارت از رشد و بهبود افراد در هر موقعیت ورزشی است و این رشد می‌تواند مشتمل بر آموزش تکنیک‌ها و تاکتیک‌های هر ورزش و افزایش آمادگی جسمانی باشد. در سایر تحقیقات هم مربیان بعد از تمرین بدنی به آموزش راهبردها، تاکتیک‌ها، تکنیک‌ها، حرکات نمایشی و روش‌های انجام بازی اشاره شده است (۲۳، ۶).

مسابقه شامل آمادگی لجستیک برای مسابقه، راهبرد، تاکتیک و نتیجه‌گرایی بود. آمادگی لجستیک برای مسابقه شامل آمادگی بدنی برای مسابقه، آمادگی روحی و روانی برای مسابقه، تنظیم فهرست بازیکنان برای مسابقه، مهیا کردن محل مسابقه در شرایط میزبانی، و مهیاکردن مقدمات و ملزومات سفر برای مسابقات خارج از خانه بود. تاکتیک شامل انتخاب بازیکنان متناسب با مسابقه، استفاده از تعویض‌های مناسب، استفاده از زمان استراحت به‌موقع و استفاده از تاکتیک مناسب در برابر هریک از حریفان بود. راهبرد شامل تجزیه‌وتحلیل ورزشکار یا تیم حریف، انتخاب تاکتیک مناسب برای هر مسابقه، و داشتن تاکتیک‌های جایگزین برای شرایطی بود که تاکتیک اول توسط حریف خنثی می‌شود. نتیجه‌گرایی شامل رسیدن به هدف مدنظر ورزشکار یا تیم، پیروزی در مسابقه، کسب مقام و دستیابی به سطوح بالاتر رقابت بود. از منظر شرکت‌کنندگان در تحقیق، مسابقه محلی برای ارائهٔ مهارت‌ها، تکنیک‌ها و قابلیت‌های هم مربیان و هم ورزشکاران بود. هر مسابقه‌ای به آمادگی نیاز دارد و مربی موظف است ورزشکاران یا تیم را برای آن آماده کند. این آمادگی شامل فعالیت‌های قبل از رقابت، کنترل رقابت، و در نهایت پایان رقابت و آماده شدن برای رقابت بعدی است. شرکت‌کنندگان بیان داشتند که مربیان قبل از رقابت باید راهبردها و تاکتیک‌های مسابقه را آماده کنند و به اطلاع ورزشکاران برسانند و در حین رقابت آنها را برسی کنند و در صورت لزوم در آنها تغییراتی به‌وجود آورند تا بهترین نتیجه را کسب کنند.

در نگاه کلی، مدل تحقیق حاضر نشان می‌دهد مربیان باید خودشان را برای کار مربیگری آماده کنند. این آمادگی باید جامع و همه‌جانبه باشد. آنچه در مطالعات قبلی کمتر مورد توجه قرار گرفته است، مؤلفه‌هایی بود که به‌طور جامع به فرد مربی مرتبط بود. بیشتر مطالعات بر روی یک مؤلفه متمرکز شده بودند. این امر سبب شده بود به مربیگری از یک زاویه نگاه شود. از طرفی بعضی مؤلفه‌ها خیلی مورد توجه قرار گرفته بود (مثل دانش مربیگری) که البته شرکت‌کنندگان در تحقیق حاضر هم بر آنها تأکید داشتند، اما موارد دیگری را هم ذکر کردند. آنچه در مربیگری ورزش مشهود است، برونداد مطلوب شاگردان یا ورزشکاران است، خواه در میدان رقابت باشد خواه در فضای ورزش تفریحی و سلامتی. برای دستیابی به این مهم، مربیان نیاز دارند همانند رهبر ارکستر، همهٔ عوامل را به‌طور متعادل کنترل و بر آنها نظارت کنند و خودشان را ارتقا دهند تا بتوانند بیشتر به ورزشکاران خدمت کنند. پیشنهاد می‌شود مطالعات دیگری با نمونه‌های دیگری در سطح کشور تکرار شود. همچنین می‌توان این مطالعه را به یک گروه از ورزش‌ها (مثلاً ورزش‌های تیمی یا انفرادی) یا یک رشتهٔ ورزشی خاصی محدود و اجرا کرد.

منابع و مآخذ

۱.بابازاده پهلوانلو، علی‌اکبر؛ اصلانخانی، محمدعلی؛ صفانیا، علی‌محمد؛ درودیان، علی‌اصغر؛ گودرزی، مهدی. (۱۳۹۸). «تدوین چارچوب توسعهٔ ویژگی‌های رفتاری برای سطوح مربیگری»، مطالعات مدیریت رفتار سازمانی در ورزش، ش ۲۳، ص ۱۳۵-۱۲۶.

۲.جلالی، طاها؛ آقایی، نجف. (۱۳۹۸). «شناسایی و اولویت‌بندی عملکرد مربیان و بازیکنان تیم‌های ملی فوتبال با استفاده از روش بازخورد ۳۶۰ درجه و فرایند تحلیل سلسله‌مراتبی»، نشریهٔ مدیریت منابع انسانی در ورزش، ش ۱، ص ۴۴-۱۹.

۳.خسروی‌زاده، اسفندیار؛ خلجی، حسن؛ مندعلی‌زاده، زینب. (۱۳۹۸). «تدوین منشور اخلاقی مربیان هیئت‌های ورزشی استان اراک»، نشریهٔ مدیریت منابع انسانی در ورزش، ش ۲، ص ۳۷۴-۳۵۷.

۴.دانایی‌فرد، حسن؛ الوانی، مهدی؛ آذر، عادل. (۱۳۹۶). روش‌شناسی تحقیق کیفی در مدیریت: یک رویکرد جامع، چ اول، تهران: صفار.

۵.دانایی‌فرد، حسن؛ مظفری، زهرا. (۱۳۸۹). «افزایش روایی و اعتبار در تحقیق کیفی مدیریتی»، پژوهش‌های مدیریت، ش ۱، ص ۱۶۲-۱۳۱.

6.Blumenstyein, B., Orbach, I., Bar-eli., Dreshman, R., Weinstein, Y. (2012). “High-level Coaches’ Perceptions of their Professional Knowledge, Skills, and Characteristics”. Sport Science Review. 5-6L, pp: 5-27.

7.Cassidy, T., Jones, R.L., Potrac, P. (2009). “Understanding Sports Coaching: The Social, Cultural and Pedagogical Foundations of Coaching Practice”. London, Routledge, pp: 156-158.

8.Chiu, L. K. Mahat, N. D., Hua, K.P. Radzuwan, R. B. (2013). “Student- Athletes’ Perceptions of Coaches’ Coaching Competency at the Malaysian Public Institution of Higher Learning”. World Journal of Education. 3(1), pp: 13-22 .

9.Côté, J., Gilbert, W. D. (2009). “An integrative definition of coaching effectiveness and expertise”. International Journal of Sports Science & Coaching. 3, pp: 307–323.

10. Crisfield, P. (2007). “UKCC Level 4/5 report for sports coach UK”. London, Apollinaire Consultancy Associates Ltd, pp: 34-36.

11.De Sa Fardilha, F., Allen, J. B. (2020): “O Último Minuto: reflecting on coach identity and role prominence in contemporary football”. Sports Coaching Review. 9, pp: 1-19.

12.Dowdwll, T. (2010). “Charactristics of effective gymnastic coaches”. Science of Gymnastics Journal, 2(1), pp: 15-24.

13.Gallimore, R., Gilbert, W., Nater, S. (2014). “Reflective practice and ongoing learning: A coach’s 10-year journey”. Reflective Practice, 15(2). pp: 268–288.

14.Hall, E.T, Gray, S., Kelly, J. Martindale, A., Sproule, J. (2016). “A Holistic model of coaching process: Conceptualizing the challenge of effectiveness in practice”, The Psychology of Effective Coaching and Management, New York: Nova Science Publishers Inc, pp: 240-259.

15.Hampson, R., Jowett, S. (2014). “Effects of coach leadership and coach-athlete relationship on collective efficacy”. Scandinavian Journal of Science and Medicine in Sports. 24, pp: 454-460.
16.Kelly, S., Thelwell, R.C., Barker, J.B., Harwood, C.G. (2018). “Psychological Support for Sport Coaches: An Exploration of Practitioner Psychologist Perspectives”. Journal of Sports Sciences. 36(16), pp: 1852-1859 .
17.Mallett, C. J., Lara-Bercial, S. (2016). “Serial Winning Coaches: People, Vision and Environment”. UK, London, Academic Press is an imprint of Elsevier, pp: 289-223.
18.Martenez, R. (2012). "Successful Coaching”. Wahingeon, Human Kinethics, pp: 167-169.
19. Moen, F., Giske, R., Hoigaard, R. (2015). “Coaches Perceptions of how Coaching Behavior affects Athletes: An Analysis of their Position on Basic Assumptions in the Coaching Role”. International Journal of Learning, Teaching and Educational Research. 11 (1), pp: 180-199 .
20.Nash, C., Sproule, J., Horton, P. (2008). “Sport coaches’ perceived role frames and philosophies”. International Journal of Sports Science & Coaching. 3, pp: 539–554.
21.North, J. (2013). “A critical realist approach to theorizing coaching practice”. New York: Routledge, pp: 123-134.
22.Pyke, F. (2013). “Coaching excellence”. Wahingtown: Human Kinetics, pp: 76-80.
23.Santos, S., Jones, R. L., Mesquita, I. (2013). “Do coaches orchestrate? The working practices of elite Portuguese coaches”. Research Quarterly for Exercise and Sport. 84, pp: 1–10.
24.Schempp, P., McCullick, B. (2010). “Coaches’ expertise”. Edinburgh, Churchill Livingstone Elsevier, pp: 164-169. .
25.Sucipto, A., Cholik Mutohir, T. C., Sudijandoko, A. (2017). “Development of coach competency evaluation instrument of football school”. International Journal of Physical Education, Sports and Health. 4(2), pp: 106-110.
26.Szabo, A. S. (2014). “What is the meaning of sport coaching (Expectations, possibilities, realities)”. Sport Spanish, 9(2), pp: 39-44.

To Provide Paradigm Model for Iran Professional Sport Coaching

Alireza Zamani[1] - Shahram Aroufzad[*2] - Rasool Nazari[3] - Ahmad Reza Movahedi[4]

1.Ph.D. Student of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran2.Assistant Professor of Sport Management, Physical Education Department, Isfahan Farhangian University, Isfahan, Iran3.Associate Professor of Sport Management, Sport Sciences Faculty, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran 4.Professor of Motor Behavior, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, University of Isfahan, Isfahan, Iran

(Received: 2019/08/04;Accepted: 2021/02/23)

Abstract

The aim of this study was to provide a paradigm model of professional sport coaching in Iran. Method of research was grounded theory, and participants included 20 coaches and athletes in football, futsal, volleyball, handball, track and field, badminton, body building, fitness, gymnastics, karate and swimming. The coaches had international credentials and excellence, and those athletes were selected who competed nationally and internationally. They were selected by purposive and snowball sampling methods for in-depth and exploratory interviews. The interviews continued until reaching theoretical saturation. The findings were verified by experts, written sources, transmissibility of research results, maximum and non-repetitive extraction of data. Open, axial and selective coding was employed to analyze the data. The finding indicated that 590 conceptual codes with 153 indicators and 45 main topics within the framework of 6 aspects: causal factors (9), contextual factors (8), central topic (1), strategies (7), intervening conditions (13) and consequences (7) were extracted. It can be concluded that coaches should pay attention to interpersonal and contextual factors in addition to the development of individual factors, and should optimally use their knowledge and art to perform their various roles, responsibilities and activities.

Keywords

coaching, grounded theory, Iran, paradigm model, sport.

[*] Corresponding Author: Email: aroufzad@gmail.com Tel: + 989131281816